

Hoofdstuk 3: Onderzoeksmethodologie

Inleiding

“Pats boem, dit gaan we doen!” Dat zou natuurlijk het makkelijkst zijn voor het management. Elke docent krijgt een pakketje en iedereen moet ermee aan de slag. Helaas, in de praktijk werkt dit niet altijd zo. Het personeel wil erop voorbereid worden, wil ingelicht worden, wil uitleg krijgen en wil het liefst dat het geen extra tijd kost.

“Werkervaringfase is het opdoen van werkervaring en het verdiepen van de loopbaankeuze op basis van de resultaten.”

3.1 Het onderzoeksplan

De begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar stage heeft nu geen vaste handvaten en richtlijnen. Het is belangrijk om de mentoren een beter zicht geven over hoe de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar stage wordt vormgegeven. Ook dit jaar zijn er weer nieuwe collega mentoren in de bovenbouw bijgekomen. Voor hen, maar ook voor de vaste collega's zou een te doorlopen stappenplan in de begeleiding een houvast kunnen bieden en geven.

De centrale vraagstelling van het onderzoek is:

“Hoe kan de begeleiding van leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage worden vormgegeven?”

Stap een van het onderzoek is het beeld brengen van de beginsituatie en het formuleren van de onderzoeksvraag en de deelvragen. Daarna wordt er een verdieping gemaakt in de theorie behorende bij de begeleiding van leerlingen richting een externe stage binnen het Praktijkonderwijs in het algemeen en binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. In dit theoretisch kader is verdieping gezocht in het begeleiding van leerlingen op een arbeidstrainingscentrum. Binnen dit deelonderzoek zal ook gekeken worden naar inclusie en internationalisering op het onderzoeksgebied. De tweede stap van het onderzoek vindt plaats op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven en de betrokkenen zijn alle collega docenten van het bovenbouwteam van deze school. Deze respondenten krijgen een enquête en vullen vragen in over het thema van het onderzoek.

Tevens is een derde methode ingezet om de toekomstvisie en de mogelijkheden van begeleiden te bespreken met de coördinator van het arbeidstrainingscentrum en

arbeidskundige trajecten. Hij is medeverantwoordelijk voor het uitzetten van de toekomstlijnen wat betreft arbeidstraining voor leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven en richt zich daarnaast op de uitstroom van leerlingen richting arbeid. Dit gedeelte van het onderzoek zal een semi-gestructureerd interview omvatten. Binnen dit semi-gestructureerd interview zijn de hoofdvragen:

- Welke toekomstmogelijkheden zijn er voor het ATC?
- Wat is de visie van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven wat betreft de uitstroom richting een externe stage?
- Wat zijn belangrijke ontwikkelpunten voor het ATC in de toekomst?
- Heeft de leerling zelf zicht op zijn individueel ontwikkelingsplan en zijn stagemogelijkheden?
- Welke begeleidingstrajecten zijn er mogelijk voor leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven?

Een laatste methode die zal worden ingezet is het bezoeken van twee praktijkscholen uit de regio, om vergelijkingen te maken, overeenkomsten te zoeken en informatie over te dragen over het begeleiden van leerlingen richting een externe stage. Dit zal tevens ook als een semi-gestructureerd interview worden afgenomen. De keuze voor het bezoek aan deze twee scholen is gemaakt op grond van afstand, onderling contact, samenwerkingsverbanden en het werken met een arbeidstrainingscentrum in twee verschillende concepten. Binnen dit semi-gestructureerd interview zijn de hoofdvragen:

- Wat is de werkwijze binnen het begeleiden van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage?
- Welke begeleiding wordt ingezet voor leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage?
- Welke specifieke zorg kan worden ingezet voor leerlingen?
- Welke functie hebben de stagebegeleiders, dan wel mentoren binnen de begeleiding van leerlingen richting een externe stage?

Het vooronderzoek is gestart in december 2008 en heeft gelopen tot juli 2009. Vanaf deze maand is een start gemaakt met het meesteronderzoek en het onderzoek zal worden afgerond in juli 2010.

3.2 De procedure

Het onderzoek zal starten met het in kaart brengen van hoe de begeleiding nu is. Welke begeleidingsvormen worden er ingezet op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. Welke veranderingen ondergaat het praktijkonderwijs en welke veranderingen worden er ingevoerd

op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven en hebben consequenties op de begeleiding voor leerlingen richting een externe stage. Als eerste zal er een gesprek plaatsvinden met de coördinator van het ATC. Een tweede onderzoeksinstrument is het afnemen van een vragenlijst aan de collega's van het bovenbouwteam. Hoe kijken docenten aan tegen de begeleiding die ze nu geven en welke punten zijn er ter verbetering te noemen. Daarna komen er twee bezoeken aan andere praktijkscholen in de regio. De verschillen en overeenkomsten in begeleidingsvormen zullen worden meegenomen in de vergelijking met de onderzoekresultaten van de vragenlijst en het gesprek met de coördinator van het ATC. Daarna zal het daadwerkelijke begeleidingsstappenplan geschreven worden. De fases die leerlingen doorlopen als ze in de bovenbouw komen zullen vast worden gelegd op papier, met de juiste evaluatielijsten zodat elke leerling en elke docent precies weet in welke fase de leerling zich bevindt en welke verbeterpunten er nog liggen voor de leerling. Er zal inzichtelijk moeten worden gemaakt waar de leerling aan moet gaan werken en welke doelen er liggen. Hierdoor is het transparant voor de leerling, de betrokken docenten, maar ook voor de ouders tijdens bijvoorbeeld een rapportavond.

3.3 De doelgroep

Dit onderzoek wordt uitgevoerd om leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven zo goed mogelijk te begeleiden vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage. Hieronder volgt een korte omschrijving van het type leerling in de bovenbouw van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. Leerlingen die aangewezen zijn op praktijkonderwijs hebben een integrale achterstand in leervorderingen, voor een belangrijk deel samenhangend met beperkte cognitieve capaciteiten. Het Praktijkonderwijs is eindonderwijs en richt zich op jongeren in de leeftijd tussen 12 en 18 jaar, die op grond van intelligentie (IQ tussen de 55 en 75) en hun cognitieve achterstand (vaak ook een sociaal emotionele achterstand) niet toelaatbaar zijn tot de overige leerwegen. Bij deze leerlingen wordt ingeschat dat de startkwalificatie voor niveau 1(assistentenniveau) in het vervolgonderwijs niet haalbaar is.

3.4 Onderzoeksinstrumenten

Dit onderzoek is een praktijkonderzoek wat zich richt op het oplossen van verlegenheidsituaties. Het geeft conclusies en aanbevelingen voor de toekomst in het begeleiden van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. De onderzoeksinstrumenten die gebruikt zullen worden tijdens dit onderzoek zijn:

- Schriftelijke enquête (respondenten zijn de 18 collega docenten van het bovenbouwteam van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven)

- Semi-gestructureerd interview (respondenten zijn de 2 praktijkscholen uit de regio)
- Semi-gestructureerd interview (informatie komt van de coördinator van het arbeidstrainingscentrum)

3.4.1 Schriftelijke enquête

De enquête is afgenomen bij het bovenbouwteam van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. Er is gekozen voor een enquête omdat binnen deze vorm van onderzoek doen alle betrokkenen bevraagd kunnen worden, veel vragen gesteld kunnen worden aan een relatief grote groep. De verwerking van een enquête is efficiënt, overzichtelijk en concreet. De enquête kan tegelijk afgenomen worden en bespaart zo ook tijd. Er is gekozen om alleen het bovenbouwteam deze enquête in te laten vullen om de volgende reden: het is de specifieke doelgroep die dagelijks met het thema uitstroom richting een externe stage werkt. De enquête bestaat uit 4 subdelen. De vragen die overeenkomen met hetzelfde thema zullen worden geclusterd in de beargumentatie over de gekozen vraag. Het eerste deel bestaat uit algemene vragen over functie, aantal jaren werkzaam en de taakverdeling van docenten. Hier is voor gekozen om een zo een beeld te krijgen van de respondenten, de functie van deze respondenten binnen de school en het aantal jaren werkervaring op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. De vragen binnen dit eerste deel waren:

Aantal jaren werkzaam binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven.

- 0-5 jaar
- 6-10 jaar
- 11-15 jaar
- > 15 jaar

Wat is jouw rol binnen het begeleiden van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Mentor bovenbouw
- Stagebegeleider
- Docent praktijkvakken/theorievakken op school
- Docent ATC
- Nazorgconsulent
- Teamleider
- Coördinator ATC
- Anders, namelijk.....

Welke taak heb jij in de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage: (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Als begeleidende docent op het ATC
- ☐ Als begeleidende mentor in coachingsgesprekken over de uitstroom richting een externe stage
- ☐ Als stagebegeleider
- ☐ Ik heb geen rol in de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage
- ☐ Anders, nl.

Het tweede deel van de enquête zal een aantal stellingen voorleggen aan de docenten waarin maar 2 antwoordkeuzes mogelijk zijn. Deze antwoordmogelijkheden zijn oneens en eens. Een stelling is een formulering van een mening; een stellingname. Een stelling roept een discussie op, maar waarop in dit geval een concreet antwoord op gegeven moet worden, via eens of oneens. De antwoordmogelijkheden zijn beperkt en er is geen tussenweg in beide antwoorden. Deze vragen zijn gekozen om een duidelijk beeld te schetsen over de beeldvorming, ervaringen en meningen van de respondenten wat betreft het begeleiden van leerlingen richting een externe stage. De volgende stellingen zijn in de schriftelijke enquête terug te vinden:

1. Als bovenbouwdocent op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven heb je een begeleidende rol voor leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Deze vraag roept docenten op na te denken over de rol die zij hebben als docent in de begeleiding naar stage. Hebben zij hierin een rol en zo ja, hebben zij dan ook een begeleidende rol? Hoe zien zij deze rol zelf?

2. Leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hebben zelf zicht op de doorlopende leerlijn als het gaat om prestaties op zowel het ATC als bij een externe stage.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

3. Leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hebben zelf zicht op wanneer zij op stage mogen.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Deze twee stellingen zijn samen te voegen en roepen de volgende vragen op om te beantwoorden: Heeft een leerling volgens de visie van een docent zicht op zijn doorlopende leerlijn? Weet de docent in zijn begeleidende rol voor leerlingen richting een externe stage de leerling zelf ook zicht te geven op zijn/haar prestaties?

Op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven werkt het bovenbouwteam nauwkeurig samen om de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar stage zo optimaal mogelijk te maken.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Pleincollege Praktijkschool Eindhoven werkt goed samen met externe instanties om de begeleiding richting een externe stage vorm te kunnen geven.

- ☐ Eens
- ☐ Oneens

Deze twee stellingen worden gevraagd om zicht te krijgen op de samenwerking binnen de school als team en met externe instanties. Is in de huidige situatie het bovenbouwteam in staat de begeleiding van leerlingen richting een externe stage vorm te geven en deze begeleiding zo optimaal mogelijk te maken?

Een derde deel van de enquête bevat vragen over de stagemogelijkheden van leerlingen en het beeld van de docenten en het beeld wat de leerlingen hiervan hebben. De volgende vragen hebben betrekking op dit deel van de enquête.

Heb je een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden voor leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven?

- ☐ Ja, heel duidelijk
- ☐ Ja, voldoende duidelijk
- ☐ Nee, niet geheel duidelijk
- ☐ Nee, niet duidelijk

Heeft een leerling van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven volgens jou een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden?

- ☐ Ja, heel duidelijk
- ☐ Ja, voldoende duidelijk
- ☐ Nee, niet geheel duidelijk
- ☐ Nee, niet duidelijk

De docent geeft aan hoe duidelijk zijn/haar beeld is over de stagemogelijkheden van school en of de leerling dit beeld ook zo duidelijk heeft. Hoe groot zijn de verschillen, dan wel de overeenkomsten tussen beide vragen.

Deze vragen zijn gesteld om inzicht te krijgen in de beeldvorming van docenten over de stagemogelijkheden en die van de leerling. Het geeft zicht op de overeenkomsten dan wel verschillen binnen de helderheid van de stagemogelijkheden voor leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. Binnen het laatste gedeelte van de schriftelijke enquête krijgen docenten de mogelijkheid voor eigen inbreng. Hierdoor worden docenten geprikkeld over het thema na te denken, ze worden betrokken bij het onderzoek en het geeft ze ruimte voor eventuele vragen/bedenken/opmerkingen. Hierdoor is de enquête volledig en bevat het verschillende manieren van het bevragen van collega's. De enquête is afgenomen op school en de docenten hebben de enquête direct ingevuld, zodat er geen overleg mogelijk was.

3.4.2 Semi-gestructureerd interview coördinator ATC

Er is gekozen voor een semi-gestructureerd interview om zo een richting te kunnen geven aan de thema's die behandeld zullen worden. De onderzoeker stelt zich flexibel op en geeft de juiste richting aan met concrete vragen. De vragen uit dit interview zijn:

- Welke toekomstmogelijkheden zijn er voor het ATC?
- Wat is de visie van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven wat betreft de uitstroom richting een externe stage?
- Wat zijn belangrijke ontwikkelpunten voor het ATC in de toekomst?
- Heeft de leerling zelf zicht op zijn individueel ontwikkelingsplan en zijn stagemogelijkheden?
- Welke begeleidingstrajecten zijn er mogelijk voor leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven?

Het interview moet de toekomstvisie weergeven wat betreft de uitstroom van leerlingen richting een externe stage en de belangrijkste ontwikkelpunten opleveren binnen de mogelijkheden die Pleincollege Praktijkschool Eindhoven nu heeft. De vragen die gesteld zijn tijdens dit interview geven hier antwoord op.

Er is gekozen voor deze vragen om zo een duidelijke lijn te geven aan het interview. De coördinator kon zelf voor een gedeelte invulling geven aan de antwoorden die hij gaf, maar de duidelijke lijn van dit interview en de doelstellingen van dit interview bleven gehandhaafd.

3.4.3 Semi-gestructureerd interview 2 praktijkscholen uit de regio

Er is gekozen voor een semi-gestructureerd interview om zo een richting te kunnen geven aan de thema's die behandeld zullen worden. De onderzoeker stelt zich flexibel op en geeft de juiste richting aan met concrete vragen. De vragen uit dit interview zijn:

- Wat is de werkwijze binnen het begeleiden van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage?
- Welke begeleiding wordt ingezet voor leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage?
- Welke specifieke zorg kan worden ingezet voor leerlingen?
- Welke functie hebben de stagebegeleiders, dan wel mentoren binnen de begeleiding van leerlingen richting een externe stage?

Het doel van de twee interviews is het in kaart brengen van de overeenkomsten en verschillen binnen het begeleiden van leerlingen vanuit een arbeidstrainingscentrum richting een externe stage van de drie scholen. De vragen die gesteld zijn geven antwoord op deze hoofdvraag.

Alle kwantitatieve gegevens van de vragenlijsten zijn vooraf verwerkt in een numerieke tabel. Van deze tabel is een procentuele tabel gemaakt. Het resultaat in dit verslag bestaat uit een frequentieverdeling in procenten. Er is gekozen voor een procentverdeling, omdat de resultaten meer dan tien personen betreffen. De kwalitatieve gegevens bestaan uit de open vragen van de vragenlijst, van de docenten die deel hebben genomen aan het onderzoek. Om deze gegevens zo geordend en overzichtelijk mogelijk weer te geven maak ik gebruik van twee verwerkingsmogelijkheden;

- 'De geordende schoenendoos' (Harinck, 2007) en
- 'Als illustratie/ aanvulling bij kwantitatieve gegevens'. (Harinck, 2007)

3.5 Respondenten

In het bovenbouwteam zijn op dit moment achttien docenten werkzaam. Deze docenten nemen deel aan de begeleiding van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage. Om een antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag zullen de achttien docenten van het bovenbouwteam een schriftelijke enquête invullen. Ook zal er een semi-gestructureerd interview plaatsvinden met de coördinator van het arbeidstrainingscentrum. Als laatste zal er een bezoek gebracht worden aan 2 andere praktijkscholen uit de regio. Ook hier zal een semi-gestructureerd interview afgenomen worden.

Hoofdstuk 4: Data analyse en resultaten

Inleiding

In dit hoofdstuk zullen de methodes worden uitgewerkt en worden verzameld. De resultaten komen uit de verschillende bronnen; de verwerking van de enquêtes van de docenten bovenbouw, de twee vergelijkingen met de scholen, het interview met de coördinator van het arbeidstrainingscentrum en de theoretische onderbouwing.

4.1 Resultaten enquête

De enquête is afgenomen bij veertien collega's van het bovenbouwteam. De enquête is onderverdeeld in drie onderdelen; het algemene deel, een gedeelte met stellingen over het thema en de gesloten vragen met betrekking tot de begeleiding. Daarnaast is er nog extra ruimte voor opmerkingen. In bijlage 2 is de gehele vragenlijst terugvinden. Tevens zijn in bijlage 3 de ingevulde vragenlijsten terug te vinden.

Hieronder een overzicht van de resultaten die betrekking heeft op het onderzoek.

Alle kwantitatieve gegevens van de vragenlijsten zijn vooraf verwerkt in een numerieke tabel. Van deze tabel is een procentuele tabel gemaakt. Het resultaat in dit verslag bestaat uit een frequentieverdeling in procenten. Er is gekozen voor een procentverdeling, omdat de resultaten meer dan tien personen betreffen. Harinck (2007) schrijft hierover:

“Percentages zijn in het algemeen sprekender en het is aan te raden die in ieder geval op te nemen. Uitzondering hierop: als de onderzoeksgroep klein is (kleiner dan tien personen) kunnen percentages erg misleidend zijn. Ze worden dan meestal weggelaten.” (Harinck 2007, pagina 41)

In tabel 2 is te zien hoeveel vragenlijsten er zijn verstuurd en hoeveel er uiteindelijk zijn verwerkt.

Tabel 2

Respondenten vragenlijst docenten bovenbouw Pleincollege Praktijkschool Eindhoven

Onderzoeksgroep	Soort	Aantal verstuurd	Aantal verwerkingen
Leraren	Vragenlijst	18	14

De enquêtes zijn aan collega's uitgedeeld en ter plekke ingevuld. Vier collega's waren niet op school. In totaal zijn er vier enquêtes niet geretourneerd. Twee enquêtes zijn er niet ingevuld door ziekte van collega's en twee collega's hebben de vragenlijst helaas niet geretourneerd.

De kwalitatieve gegevens bestaan uit de open vragen van de vragenlijst die zijn afgenomen de docenten. Om deze gegevens zo geordend en overzichtelijk mogelijk weer te geven wordt er gebruik gemaakt van twee verwerkingsmogelijkheden;

- *'De geordende schoenendoos'* (Harinck, 2007)
- *'Als illustratie/ aanvulling bij kwantitatieve gegevens'*. (Harinck, 2007)

Resultaten schriftelijke enquête: de algemene informatie

De enquête is gestart met algemene gegevens van de respondenten. Hieronder een overzicht van de resultaten in een tabel weergegeven.

Tabel 3

Aantal jaren werkzaam binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven

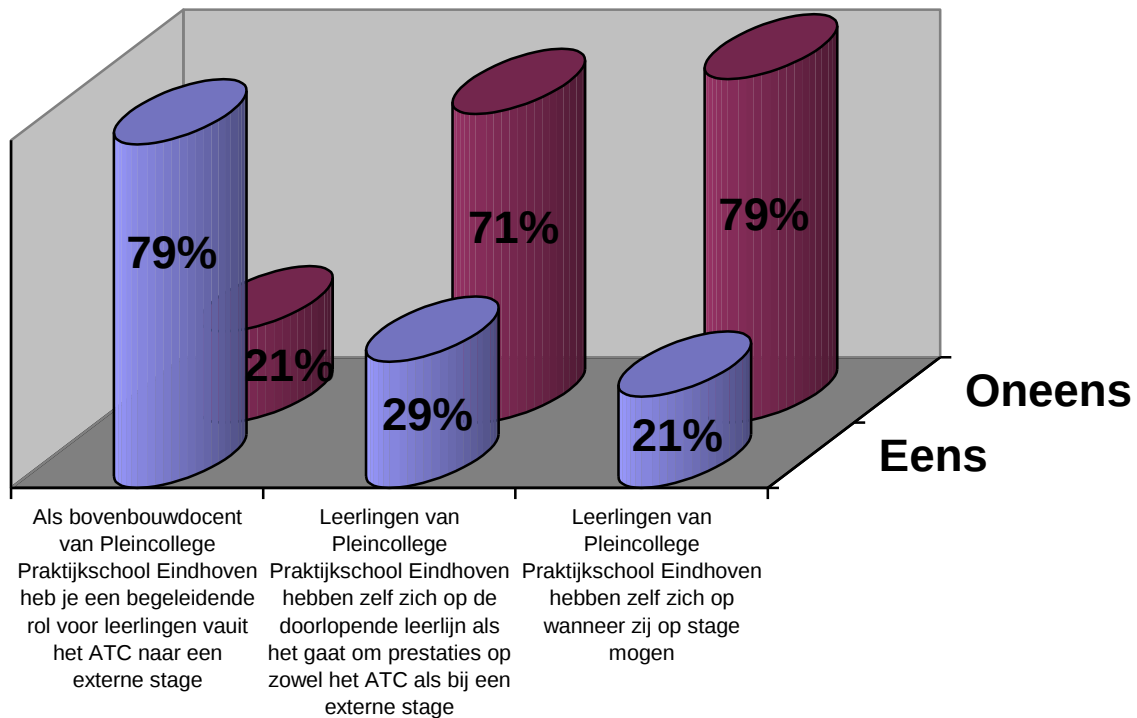
Aantal jaren werkzaam binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven	Percentages
0-5 jaar	43%
6-10 jaar	21%
11-15 jaar	7%
16-20 jaar	29%

Dertien collega's (93%) zijn op dit moment tevreden met de begeleiding die Pleincollege Praktijkschool Eindhoven nu geeft aan leerlingen richting een externe stage. Een collega beantwoordt deze vraag met zeer tevreden.

Resultaten schriftelijke enquête: de stellingen

Het tweede gedeelte van de enquête aan docenten bovenbouw van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven bestond uit een zestal stellingen.

Op de stellingen wordt al volgt gereageerd:

Figuur 5. Stellingen enquête docenten bovenbouw Pleincollege Praktijkschool Eindhoven deel 1

Als bovenbouwdocent op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven heb je een begeleidende rol voor leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage.

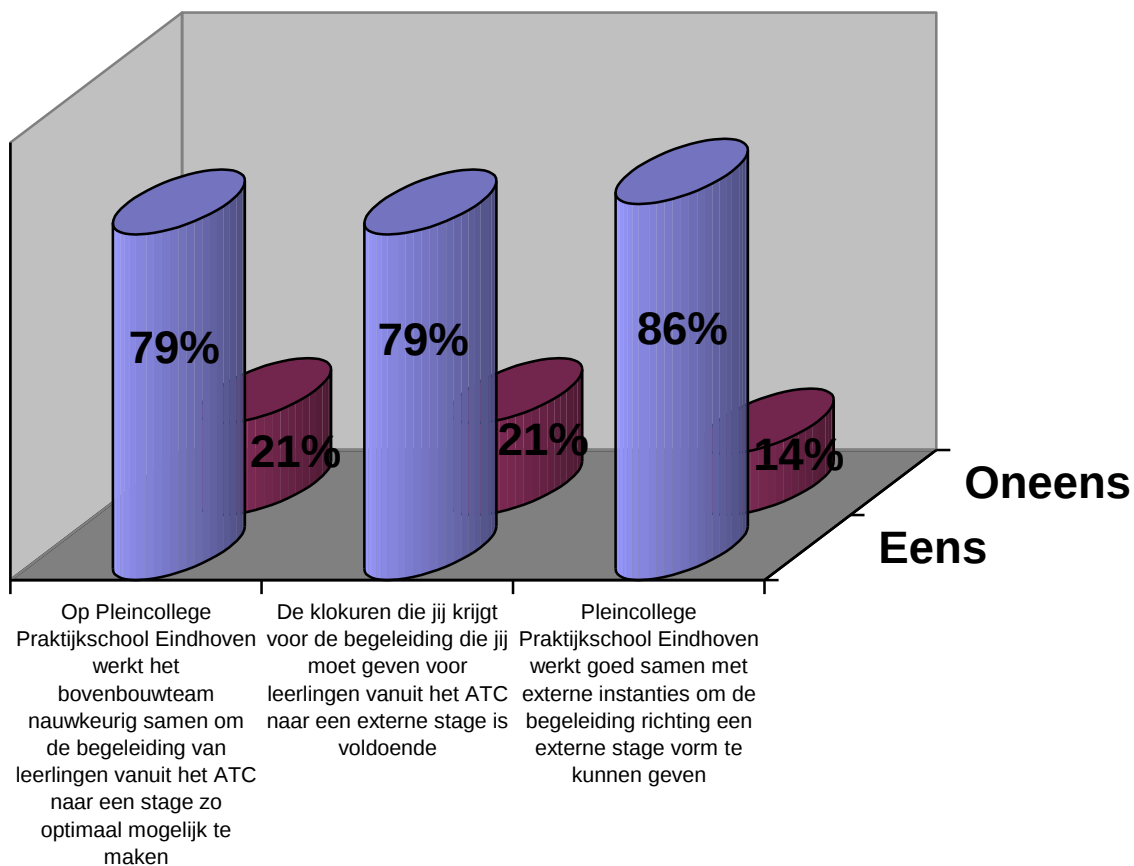
- Eens (79%)
- Oneens (21%)

Leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hebben zelf zicht op de doorlopende leerlijn als het gaat om prestaties op zowel het ATC als bij een externe stage.

- Eens (29%)
- Oneens (71%)

Leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hebben zelf zicht op wanneer zij op stage mogen.

- Eens (21%)
- Oneens (79%)

Figuur 6. Stellingen enquête docenten bovenbouw Pleincollege Praktijkschool Eindhoven deel 2

Op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven werkt het bovenbouwteam nauwkeurig samen om de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar stage zo optimaal mogelijk te maken.

- Eens (79%)
- Oneens (21%)

De klokuren die jij krijgt voor de begeleiding die jij moet geven voor leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage is voldoende.

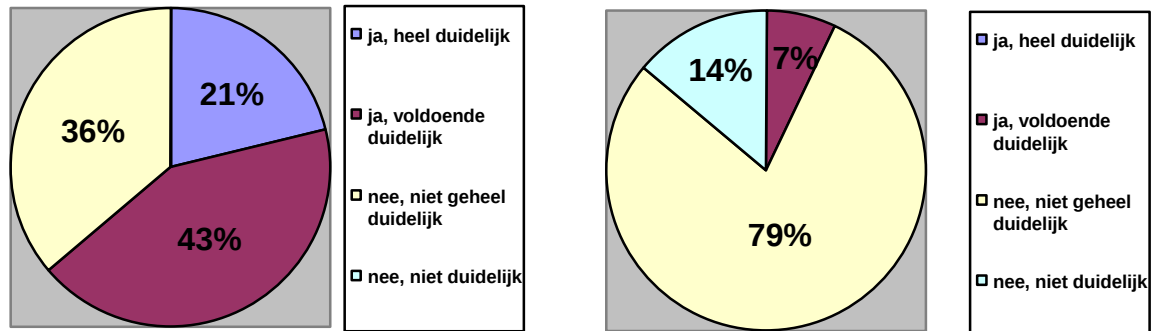
- Eens (79%)
- Oneens (21%)

Pleincollege Praktijkschool Eindhoven werkt goed samen met externe instanties om de begeleiding richting een externe stage vorm te kunnen geven.

- Eens (86%)
- Oneens (14%)

Resultaten schriftelijke enquête: de gesloten vragen

In het derde deel van de vragenlijst komen 2 vragen voor die bij elkaar horen, namelijk vraag vijf en vraag zes. Heeft de docent een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden en heeft de leerling zelf dit ook. Hieronder het resultaat.

Heeft de docent een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden voor een leerling van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven?

Ja, heel duidelijk (21%)
Ja, voldoende duidelijk (43%)
Nee, niet geheel duidelijk (36%)
Nee, niet duidelijk (0%)

Heeft de leerling zelf een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden volgens de docenten?

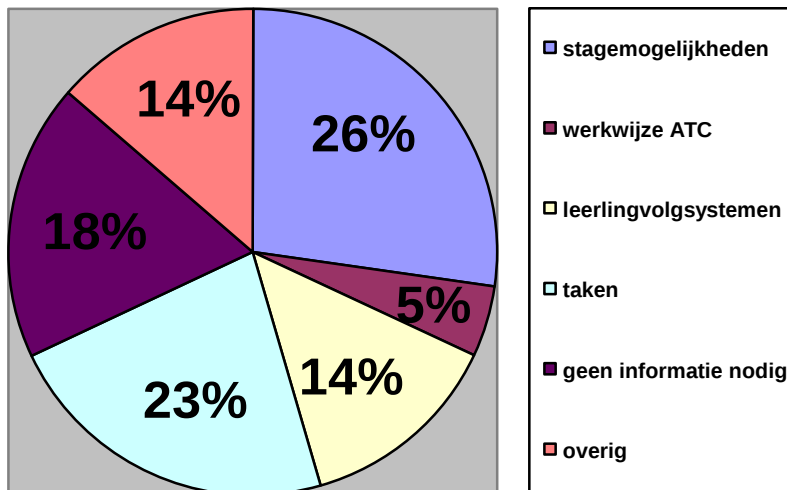
Ja, heel duidelijk (0%)
Ja, voldoende duidelijk (7%)
Nee, niet geheel duidelijk (79%)
Nee, niet duidelijk (14%)

Figuur 7. Resultaten vragenlijst docenten over stagemogelijkheden

Op de vraag waar de docenten graag meer informatie over willen krijgen als het gaat om de begeleiding van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage antwoorden de collega's als volgt:

- Over de stagemogelijkheden (26%)
- Over de werkwijze op het ATC (5%)
- Over de leerlingvolgsystemen (zowel LVS als arbeidstoeleiding dossier) en de gebruikswijze hiervan (14%)
- Over de taak van iedere docent binnen de begeleiding van leerlingen zowel op het ATC als in een later stadium richting een externe stage (23%)
- Ik heb geen informatie nodig (18%)

- Anders, namelijk (14%)
 - Nog meer duidelijkheid over capaciteiten van de leerling en achtergrond informatie
 - Inzichtelijk maken voor de leerlingen wanneer hij/zij op stage mag
 - Duidelijk en objectief een beeld van de leerling qua niveau en aandachtspunten

Figuur 8. De vraag naar meer informatie door docenten Praktijkschool Eindhoven

Resultaten schriftelijke enquête: de open vragen

De kwalitatieve gegevens die uit de open vragen van de enquêtes komen van leraren orden ik ook eerst via het geordende schoenendoosmodel, waarbij ik in mijn conclusies de gegevens ook zal gebruiken als illustratie of aanvulling bij de kwantitatieve gegevens. In de vragenlijsten voor docenten was er ruimte voor een algemene opmerking of toevoeging. Om deze gegevens te verwerken kies ik niet voor de geordende schoenendoos, maar voor het normale schoenendoosmodel. (Harinck, 2007) Hierbij vermeld ik alle gegevens die ik verkregen heb, achter elkaar. Deze zijn terug te vinden in figuur 9.

- Misschien een keer een voorlichting aan het begin van het 4de jaar, waarin wordt verteld hoe er wordt gewerkt op het ATC, wanneer leerlingen op stage mogen en wat voor stages mogelijk zijn.
- Ik mis de betrokkenheid van ouders nog.
- Wetgeving/regelingen met betrekking tot arbeidstoeleiding zijn niet duidelijk genoeg.
- Behoeftte aan meer beleid/regelingen op papier met een vaste contactpersoon.
- Met een goed opgebouwd netwerk kan een stagedocenten eventueel een leerling helemaal naar de eindstreep brengen, dus ook contacten met externe instanties. Alles natuurlijk wel in goed overleg.
- De begeleiders die aanwezig zijn tijdens de vergaderingen zo optimaal mogelijk kennis te laten maken met alle doorstroommogelijkheden, stagemogelijkheden en vervolgtrajecten.
- Een beter contact tussen mentor en stagebegeleider.
- Ik denk dat de voornaamste onderwerpen zijn aangestipt
- Naar mijn idee loopt de begeleiding goed, maar ik heb hier denk ik niet genoeg zicht op, omdat ik op dit moment niet betrokken ben bij stagebegeleiding.
- Meer transparantie over voortgang naar leerlingen en ouders en de informatievoorziening.
- Als beginnend docent op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven ben ik niet in de positie om hier nu al adviezen over te geven. Wat betreft ATC en stage zit ik nog in een oriënterende fase.
- Visie/ervaringen van ouders en verbeterpunten die zij hebben. Visie/ ervaringen van bedrijven waar een leerling stage loopt en later gaat werken. Welke voordelen heeft een stageperiode dan voor bedrijven?
- Een duidelijk en objectief beeld van niveau en aandachtspunten van een leerlingen. (koppeling met IOP)

Figuur 9. Extra opmerkingen door docenten in vragenlijst

4.2 Resultaten semi-gestructureerd interview coördinator ATC

Hieronder volgt een korte verslaglegging van het gesprek met de coördinator van het arbeidstrainingscentrum. Zijn beeld en visie vanuit de docent gezien is als volgt:

Binnen de mogelijkheden die de school en het ATC nu heeft gaat het redelijk goed. De school is een duidelijke lijn aan het schetsen en gaat dit proberen uit te werken en te verdiepen. Een belangrijk aandachtspunt binnen dit geheel is het toespitsen van de competenties op het werk. Het goed in beeld brengen van deze competenties en vaardigheden geeft een belangrijk beeld over waar de leerling mag en kan stagelopen en in een later stadium kan uitstromen. Op dit moment is de tijd een grote beperking om een goed traject uit te zetten. Er zijn te weinig beslissingsmomenten over het individuele traject van de leerling. Stel een leerling loopt vast op stage en komt terug bij het ATC. Na een aantal weken zal deze leerling weer op stage gaan. Wat is het juiste traject in deze periode? Wanneer zijn de beslissingsmomenten of een leerling weer op stage mag en wat zijn de tussenliggende doelen. Het is belangrijk om dit traject voor iedere leerling en begeleider gestructureerd te maken. De coördinator vindt het van groot belang om de leerling en zijn capaciteiten juist te scoren om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen. Dit kan in de vorm van een carrousel. De leerling voert meerdere werkzaamheden uit en wordt hierbij gescoord. Wat lukt hem/haar wel, waar heeft hij/zij moeite mee en wat vindt hij/zij leuk.

Belangrijk voor het gehele bovenbouwteam is de juiste persoon binnen de juiste functie in de begeleiding van leerling vanuit het ATC naar stage.

Door de jaren heen blijkt dat de match van de leerling met een stagebedrijf lastig blijft. De eisen en capaciteiten van een bedrijf zijn belangrijk, maar ook zeker de capaciteiten van de leerling. De begeleiding die de docenten geven is van groot belang voor het slagen van een externe stage en later de doorstroom richting werk. Het is belangrijk dat voor een goede begeleiding de juiste informatie wordt verzameld. En de tweede fase hierna is ook met deze informatie aan de slag gaan.

Een voorstel voor het begeleidingstraject van een leerling van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven:

- 3de jaars leerling komt binnen bij het ATC
 - o Sterkte/zwakte analyse op basis van Melba termen
 - o Algemene gegevens
 - o Capaciteiten/leermogelijkheden
 - o Wat verwachten ouders?
- (zie ook bijlage 4)

- 1ste coachingsgesprek: informatie geven en afspraken maken. Een dag in de week starten.

- Elke zes weken een evaluatiegesprek/vorderingen gesprek: bijstellen IOP

In de leerlingenbespreking wordt dit besproken: afspreken wie gaat welke begeleiding doen. Mentor doet opnieuw coachingsgesprek met de leerling en bespreekt de evaluatie en daaruit voortkomende leerdoelen.

In deze 6 weken minimaal 2 x beoordeeld worden door een ATC-docent door middel van de nabesprekingformulieren. Beoordeling aan de hand van Melba competenties en meenemend sterkte en zwakte analyse die aan het begin is opgesteld.

- De resultaten van de leerling worden digitaal gemaakt, zichtbaar voor de leerling, docenten, maar ook voor de ouders. (dit is het IOP, portfolio)
- Kleuren toekennen aan de beoordeling van de competenties: rood, oranje, geel, groen. Dit aan de hand van of de leerling de competentie beheerst, dan wel niet beheerst. Zo maak je de stand van zaken voor de leerling inzichtelijk, maar ook voor ouders en docenten.
- Bij opstarten van een externe stage deze lijn doortrekken. Een keer per zes weken gaat de stagebegeleider op bezoek bij de leerling en noteert dit ook in het digitale portfolio van de leerling.
- Alles: SMART geformuleerd en de lijn wordt doorgetrokken met het IOP van de leerling.

Voor de begeleiding van dit traject is het van groot belang dat alle docenten weten wat de taakverdeling is, wat er van ze wordt verwacht en welke begeleiding ze op welk moment moeten inzetten. In een duidelijke leerlijn moet afgestreept worden wat ze gedaan hebben in de begeleiding en welke onderdelen nog moeten plaatsvinden. Naast dit gesprek met de coördinator van het ATC ben ik op bezoek gegaan bij twee andere praktijkscholen hier in de regio. De resultaten zijn hieronder te lezen.

4.3 Resultaten bezoek 2 praktijkscholen

Hieronder volgt een korte verslaglegging van de bevindingen van het scholenbezoek bij de eerste Praktijkschool uit de regio die bezocht is voor het onderzoek. Het bezoek heeft zich gericht op de begeleiding van leerlingen richting een externe stage.

Praktijkschool X, afdeling praktijkonderwijs

Bij de begeleiding van leerlingen op Praktijkschool X is er sprake van een tweetal lijnen.

De eerste lijn:

Het kernteam: onder leiding van de kernteamleider, heeft als hoofdtak het verzorgen van het onderwijs aan en de begeleiding van de leerlingen. Mentoren en vakdocenten houden

gedurende het schooljaar regelmatig leerlingenbesprekingen. Hierbij is ook een lid van het zorgteam aanwezig.

De kernteamleider: deze coördineert de werkzaamheden van het kernteam. Hiervoor overlegt hij regelmatig met de bouwcoördinatoren, de mentoren, vakdocenten en de schoolleiding. De teamleider draagt ook zorg voor die leerlingen die met name op sociaal-emotioneel gebied extra begeleiding nodig hebben.

De (klassen)mentor: de begeleiding van de leerlingen binnen de klas is in handen van de klassenmentor. Deze mentor fungeert ook als vertrouwenspersoon van de klas en de individuele leerling. Hij/zij houdt de gegevens van de studieresultaten, het gedrag en de studiehouding bij.

Om de taak van mentor goed te kunnen doen zal hij of zij over zoveel mogelijk gegevens van de leerlingen moeten beschikken. Deze gegevens zijn opgeslagen in het leerlingendossier. Om de werkzaamheden van de mentor te ondersteunen functioneert in de tweede lijn het zorgteam.

De tweede lijn: het zorgteam van de afdeling praktijkonderwijs maakt integraal deel uit van het zorgteam van de hele school. Dit team bestaat uit een groep docenten gespecialiseerd op het gebied van leerlingbegeleiding, die wordt geholpen door deskundigen als een schoolpsycholoog, een orthopedagoog, logopediste en een schoolmaatschappelijk werker. Het is de taak van het zorgteam om de noodzakelijke pedagogische en didactische activiteiten aan te sturen met betrekking tot leerlingen die extra zorg behoeven.

De specifieke zorg kan bestaan uit:

- sociaal-emotionele begeleiding
- gedrag- en / of werkhoudingproblematiek en trajectbegeleiding door de trouble-shooter
- individuele hulp
- het testen en het opstellen van begeleidingsplannen

Praktijkschool X werkt ook vanuit een arbeidstrainingscentrum, net als Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. De belangrijkste overeenkomsten in begeleiding tussen deze 2 scholen zijn:

- Beide scholen werken met opdrachten voor verschillende bedrijven en dus ook verschillende routinematige werkzaamheden.
- Beide scholen werken vanuit een arbeidstrainingscentrum buiten de school gelegen.
- Beide scholen werken met Melba.
- Beide scholen werken met stagebegeleiders en de mentor is de spil in de begeleiding van de leerling.

De belangrijkste verschillen in begeleiden van het Praktijkschool X en Pleincollege Praktijkschool Eindhoven zijn:

- Op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven zijn leerlingen gedurende de hele dag op het ATC aan het werk. Op Praktijkschool X werken ze vanuit blokuren en gaan de leerlingen daarna weer terug naar school.
- Leerlingen wisselen elk blokuur van werk op Praktijkschool X in tegenstelling tot Pleincollege Praktijkschool Eindhoven.
- Op Praktijkschool X hebben leerlingen elke week vaste begeleiding. Op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven kan deze begeleiding wisselen. (er wordt gewerkt in verschillende groepen en samenstellingen)
- Praktijkschool X, afdeling praktijkonderwijs telt vele malen minder leerlingen dan Pleincollege Praktijkschool Eindhoven, waardoor leerlingen van Praktijkschool X door een kleine groep docenten wordt begeleid.

Een tweede school die bezocht is voor het uitvoeren van het onderzoek is Praktijkschool Y. Hieronder staan de bevindingen genoemd.

Praktijkschool Y, afdeling praktijkonderwijs

De hoofddoelen die het Praktijkschool Y, afdeling praktijkonderwijs stelt zijn:

- o de situatie van moeilijk lerende jongeren op de arbeidsmarkt te verbeteren;
- o reële kansen te creëren voor deze leerlingen;
- o de jongeren te leren hun potentieel volledig te gebruiken en in te zetten;
- o het welzijn van deze jongeren zowel in de school als daarbuiten te vergroten.

De begeleidingsfases komen overeen met de begeleidingsfases van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. Zie hier de overeenkomsten en verschillen:

Tabel 4

Overeenkomsten/verschillen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven en Praktijkschool X

Pleincollege Praktijkschool Eindhoven

Fase 1: oriënteren	Fase 2: persoonlijke interesses	Fase 3: stage	Fase 4: naschoolse begeleiding
Begeleiding bestaat voornamelijk uit algemene groepsbegeleiding. Mentor is de spil.	Begeleiding bestaat voornamelijk uit individuele begeleiding. Mentor en vakdocenten zijn de spil.	Begeleiding bestaat voornamelijk uit individuele begeleiding. Stagedocenten, docenten van het ATC en mentor zijn de spil.	Begeleiding bestaat voornamelijk uit individuele begeleiding op locatie. Nazorgconsulent (vaak de oude mentor) is de spil.

Praktijkschool Y

Fase 1: brede oriëntatie	Fase 2: verdere oriëntatie persoonlijke interesses, capaciteiten en inzet	Fase 3: voorbereiding van de plaatsingsstage en op een arbeidscontract in de nabije toekomst.	Fase 4: naschoolse begeleiding
Aandacht voor de persoonlijke loopbaanoriëntatie en -begeleiding van de individuele leerling.	- De mogelijkheden van de arbeidsvoorbereiding en externe stage; deze kan voorafgegaan worden door een interne individuele stage. - doel een keuze te maken voor het afsluitende, individuele leertraject	Begeleiding bestaat voornamelijk uit individuele begeleiding. Stagedocenten, docenten van het ATC en mentor zijn de spil.	- Begeleiding bestaat voornamelijk uit individuele begeleiding op locatie. - De werkgever te adviseren over de verdere ontwikkeling van de loopbaan van de leerling in het bedrijf. - de ex-leerling daar waar nodig te ondersteunen op de werkplek

Een laatste onderdeel van het onderzoek richting de begeleiding van leerlingen van het ATC naar een externe stage heeft zich gericht op het literatuuronderzoek. In het tweede hoofdstuk heeft u hierover al veel kunnen lezen. Een korte samenvatting van de belangrijkste bevindingen volgt hieronder.

4.4 Validiteit

Dit praktijkonderzoek is toegepast vanuit 4 verschillende invalshoeken. De triangulatie maakt een onderscheid in de volgende invalshoeken: de methodetriangulatie en de bronnentriangulatie. De informatie voor uit uitvoeren van dit onderzoek is verkregen uit vragenlijsten van de collega's van de bovenbouw van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven, een interview met de coördinator van het ATC, twee interviews met twee praktijkscholen uit de regio en informatie die is verkregen vanuit het literatuuronderzoek. In het vooronderzoek wat uitgevoerd is in het schooljaar 2008-2009 zijn een aantal conclusies getrokken, waar dit onderzoek op voort heeft geborduurd. Het onderzoek is gevorderd waardoor nu ook de vragen meer diepgang hebben gekregen en er veel concreter mee aan de slag kan worden gegaan. In de enquêtes voor collega's hebben ze allen een eerlijke, open mening gegeven over de stand van zaken nu en welke informatie zij graag zouden willen krijgen om de begeleiding nog beter vorm te geven. Deze gegevens zijn valide, omdat bij herhaling dezelfde resultaten naar voren zouden komen. Bij de afname van de enquêtes konden de docenten niet afkijken en er was geen overleg mogelijk over de te beantwoorde vragen. De antwoorden op de vragenlijsten zijn direct verwerkt. Ook de gesprekken die ik heb gevoerd met de twee andere scholen zijn valide en betrouwbaar. De vragen zijn nauwkeurig gekozen en er is een duidelijke lijn gehanteerd voor het stellen van de vragen die betrekking hebben op dit onderzoek. Er is nauw contact tussen de drie scholen en er is een mate van samenwerking, van elkaar leren, elkaar toetsen, het zien van overeenkomsten en verschillen en een duidelijke open en eerlijke band. Deze gegevens zouden in een later stadium dezelfde resultaten opleveren.

Uit alle vier de onderzoeksgebieden blijken dat er een aantal punten zijn die ter verbetering kunnen zijn om de begeleiding voor leerlingen vanuit het ATC naar stage te optimaliseren. Het is belangrijk om nu de juiste stappen te doorlopen en met een goed handelingstraject te komen. Korte en lange termijn doelen gaan hier bij helpen. In het volgende hoofdstuk zullen de conclusies en aanbevelingen worden genoemd om het begeleidingstraject te verbeteren en zo de juiste begeleiding te kunnen geven als school aan al onze leerlingen. Want de visie van de school is en blijft nog steeds:

“De leerling staat centraal”

Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen

Inleiding

Nu in het vorige hoofdstuk de data geanalyseerd zijn en in beeld zijn gebracht, kan er antwoord worden gegeven op de centrale vraagstelling en de daarbij behorende deelvragen. De informatie uit het onderzoek heeft een aantal belangrijke zaken opgeleverd en heeft het beeld met betrekking tot de onderzoeksvraag aanzienlijk verbreed. De conclusies worden hieronder beschreven. Belangrijk om vooraf nog te weten is dat er binnen dit onderzoek is uitgegaan van de volgende vraagstelling:

“Hoe kan de begeleiding van leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage worden vormgegeven?”

Binnen dit onderzoek is er sprake van triangulatie. De enquête die alle collega's het bovenbouwteam hebben ingevuld, een semi-gestructureerd interview met de coördinator van het arbeidstrainingscentrum en twee keer een bezoek aan andere praktijkscholen. Ook is er een relatie gelegd met de beschreven literatuur. Uitgaande van deze onderzoeksgegevens zal hieronder een aantal conclusies en aanbevelingen genoemd worden.

5.1 Resultaten literatuuronderzoek

In de literatuur staat het volgende beschreven als het gaat om de begeleiding van leerlingen richting een externe stage, dan wel richting werk:

Het praktijkonderwijs biedt de mogelijkheid om via stages in de praktijk te leren. Er wordt aandacht besteed aan:

- Vergroting van praktische vaardigheden;
- Bevordering van de sociale redzaamheid;
- Voorbereiding op werken;
- Toeleiding naar werken.

Deze uitgangspunten zijn op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hetzelfde. Vooral de laatste twee uitgangspunten zijn voor het onderzoek belangrijke speerpunten. Voor een goede afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt en een zo vloeiend mogelijke overgang van school naar werk, hebben de leerlingen begeleiding hard nodig.

Om die begeleiding te geven hebben scholen voor praktijkonderwijs de volgende taken:

- Begeleiden van de interne stages
- Begeleiden van externe stage op het arbeidstrainingscentrum

- Zoeken van geschikte stageplaatsen n.a.v. rapportage en assessment
- Begeleiden van leerlingen op de stageplaats
- Deelnemer zijn in een netwerkoeverleg

Uit de theorie blijkt ook het volgende:

De kwaliteit van de stage wordt dan ook niet bepaald door de hoeveelheid van uren die aan de stage werd besteed, maar veeleer door wat er van stage-ervaring tot leerervaring uitgroeit. Een leerrijke stageplaats is samengesteld uit vele praktische componenten (introductie, zinvolle, lerende situaties, feedback) en geeft de kans voor professionele ontwikkeling (M. Saarikoski & H. Leino-Kilpi, 2002b; S. Troch, 2006) Zulke omgevingen laten enerzijds voldoende ruimte voor het zelfstandig exploreren van leertaken, maar bieden tegelijk voldoende systematische begeleiding rekening houdend met individuele mogelijkheden en behoeften van elke leerling.

Men moet de navigatie langzamerhand overlaten aan de leerling. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm zoals het IOP nu toegepast gaat worden.

Sturen en begeleiden van het leerproces is een geïntegreerde taak van de school en stageplaats en gebeurt door verschillende actoren. (K. Deconinck et al, 2001)

Dat betekent dat in het begin van een leerproces veel sturing wordt gegeven en dat deze geleidelijk aan, wanneer de stagiair daaraan toe is, meer wordt verwacht en meer ruimte wordt geboden voor zelfsturing door de stagiair. (P.R.J. Simons, 1999)

Dit komt overeen met de begeleidingsfases die Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hanteert. Hierin heeft de docent een duidelijke begeleidende rol, maar krijgt de leerling voldoende ruimte voor zelfstandigheid en individuele ontwikkelmogelijkheden.

5.2 Conclusies deelvraag 1

Uit de vier onderzoeken die er zijn verricht binnen het thema begeleiden van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage zijn een aantal conclusies die getrokken kunnen worden.

Deelvraag 1 luidde:

“Wat is de toekomstvisie van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven ten aanzien van de begeleiding vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage?”

De conclusies die uit het onderzoek naar voren komen zijn:

- De leerling heeft volgens 80% van de docenten van het bovenbouwteam van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven geen zicht op de stagemogelijkheden.

- 93% van de docenten van het bovenbouwteam die hebben meegewerkt aan dit onderzoek zouden graag meer informatie willen over verschillende thema's die te maken hebben met de begeleiding van leerlingen richting een externe stage.
- De taakverdeling voor docenten op de begeleiding van leerlingen van de bovenbouw is bij ruim een derde van de docenten niet geheel duidelijk.

5.3 Conclusies deelvraag 2

Uit de vier onderzoeken die er zijn verricht binnen het thema begeleiden van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage zijn een aantal conclusies die getrokken kunnen worden.

Deelvraag 2 luidde:

“Welke mogelijkheden van begeleiding van leerlingen richting een externe stage kan Pleincollege Praktijkschool bieden?”

De conclusies die uit het onderzoek naar voren komen zijn:

- Er zijn mogelijkheden voor individuele begeleiding voor leerlingen op het arbeidstrainingscentrum en bij een externe stage met een periodiek van 1 x per 6 weken.
- Er zijn mogelijkheden voor individuele voortgangsgesprekken door mentor, stagebegeleider of ATC-docent meerdere malen per periode van 6 weken.
- Er zijn mogelijkheden voor individuele begeleiding in samenhang met een individueel ontwikkelingsplan per leerling. Dit is een plan wat nog voor een groot gedeelte in ontwikkeling is en wat nog verder zal moeten worden uitgewerkt.
- Twee derde van de docenten van het bovenbouwteam van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven weten welke stagemogelijkheden er zijn voor leerlingen van de bovenbouw. Een derde van de docenten is niet of onvoldoende op de hoogte van de stagemogelijkheden van de leerlingen.
- De samenwerking in het team voor een goede begeleiding van leerlingen is voor een kwart van de docenten van de bovenbouw nu niet voldoende en hierdoor wordt er nu onvoldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor een goede begeleiding voor leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage.

5.4 Conclusies deelvraag 3

Uit de vier onderzoeken die er zijn verricht binnen het thema begeleiden van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage zijn een aantal conclusies die getrokken kunnen worden.

Deelvraag 3 luidde:

“Welke stappen in de begeleiding van leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven moeten worden doorlopen om vanuit het arbeidstrainingscentrum door te kunnen stromen richting een externe stage?”

De conclusies die uit het onderzoek naar voren komen zijn:

- Een startprofiel voor leerlingen vanuit het derde leerjaar met uitgangspunten zoals in bijlage 4 in weergegeven.
- een keer in de zes weken een evaluatie gesprek met de nieuwe leerdoelen, competenties van de leerling en een sterkte/zwakte analyse. (dit gekoppeld aan het IOP)
- Een goede samenwerking tussen leerkrachten van de bovenbouw om zo de begeleiding beter neer te zetten voor leerlingen op het arbeidstrainingscentrum en later richting een externe stage. Op dit moment is 21% van de docenten hier ontevreden over.

5.5 Conclusies centrale vraagstelling

Het is belangrijk om de vraagstelling van het onderzoek als uitgangspunt te nemen om conclusies te trekken op de centrale vraagstelling. De onderzoeksvraag luidt:

“Hoe kan de begeleiding van leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage worden vormgegeven?”

De algehele conclusies die getrokken kunnen worden zijn:

De begeleiding die nu gegeven wordt aan leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage mist structuur en duidelijkheid voor leerlingen en collega's. Een groot aantal collega's is niet of gedeeltelijk bekend met de stagemogelijkheden en begeleidingsmogelijkheden voor de leerlingen. Uit de enquêtes kwam duidelijk naar voren dat er behoefte is aan meer informatie over de

werkwijze, de stagemogelijkheden, de taakverdeling en de samenhang tussen deze onderdelen. De leerling zelf heeft op dit moment volgens de docenten op dit moment geen zicht op de stagemogelijkheden en zijn eigen individuele ontwikkelingsplan. Zes van de veertien ondervraagde docenten maakt alleen gebruik van het arbeidstoeleidingdossier door dit te lezen of ze maken helemaal geen gebruik van dit leerlingvolgsysteem. Hierdoor is het voor docenten ook niet duidelijk wat het individuele ontwikkelplan is van de leerling en welke begeleidingsvormen er worden ingezet. Een vaste, gestructureerde manier van verwerken van het begeleidingsplan, uitgeschreven en gekoppeld aan een tijdsschema zou werken om de begeleiding vorm te geven.

Het onderzoek heeft naast de hoofdfactoren ook nog een aantal nevenfactoren in beeld gebracht die een aantal vragen hebben opgeroepen. De discussie binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven is nog lang niet afgelopen wat betreft de juiste werkwijze en begeleidingsmethodes kiezen in het begeleiden van leerlingen richting een externe stage. Het roept vragen op over hoe de school nu deze begeleiding heeft georganiseerd, wat hier heel goed aan is en welke verbeterpunten er liggen. Moet de begeleiding worden uitgebreid en is er wel genoeg samenwerking met andere scholen in de omgeving? Het onderzoek leeft binnen de school en hierop zal voortborduren gaan worden in de toekomst. De leerling heeft baad bij de juiste begeleiding om zo op een goede manier door te stromen richting een externe stage. Is het mogelijk om deze begeleiding te structureren? Is het mogelijk om voor elke leerling een individueel begeleidingstraject te volgen en zo de juiste sturing en begeleiding te geven die de leerling nodig heeft? Welke trajecten kunnen al worden ingezet in de onderbouw van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven? Wat zouden de leerlingen graag als verbeterpunten zien binnen de begeleiding die de docenten geven op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven? Het onderzoek is afgerond, maar vanuit deze gedachten zijn nieuwe trajecten al in de opstartfase, waarvoor reeds toestemming is gegeven. De volgende aanbevelingen kunnen worden gedaan naar aanleiding van de conclusies die getrokken zijn.

5.6 Aanbevelingen voor Pleincollege Praktijkschool Eindhoven

Na ruim een jaar onderzoek te hebben verricht naar de begeleiding vanuit het ATC naar een externe stage zou ik graag de school en voornamelijk het bovenbouwteam de volgende aanbevelingen willen doen.

- Docenten vinden dat de leerling zelf zicht moet krijgen op zijn stagemogelijkheden.
Aanbeveling: inzichtelijk maken voor de leerling waar hij nog aan moet werken, welke competenties hij al bezit en welke leerdoelen er nog zijn. Dit door middel van kleuren

toe te kennen aan de Melba competenties (uitgeschreven in de taal van onze leerlingen): rood, oranje, geel en groen.

Vooruitblik: Tweede bladzijde van het rapport (het 'gedrag') omzetten in MELBA doelen, voorzien van kleurensysteem en beschrijving.

- Docenten willen graag meer informatie krijgen als het gaat om de begeleiding van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage.

Aanbeveling: in de teamvergaderingen (vijf keer per jaar) een thema inroosteren en behandelen met de betrokken docenten. Hoofdpunten binnen dit thema zijn: attitude, kennis en vaardigheid.

Vooruitblik: na elke vergadering dit thema doornemen met de docenten op de praktijkvloer en in de volgende teamvergadering dit terugkoppelen.

- Docenten willen graag duidelijk over de taakverdeling als het gaat om de begeleiding van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage.

Aanbeveling: taakverdeling op papier uitschrijven en een op een gesprekken voeren met de docenten van het bovenbouwteam. Concreet en inzichtelijk maken voor docenten wat er van ze wordt verwacht.

Vooruitblik: als de taakverdeling voor docenten duidelijk is, komt dit ook ten goede van de begeleiding voor leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage. Hierdoor wordt er nog eenduidiger met en over de leerling gecommuniceerd.

- Docenten willen graag een goede samenwerking onderling tussen alle collega's als het gaat om de begeleiding voor leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum richting een externe stage.

Aanbeveling: zoek naar mogelijkheden voor teambuilding.

Vooruitblik: door teambuilding wordt er gewerkt vanuit een hecht en betrokken team. Hierdoor is er een goede collegiale ondersteuning en dit komt de begeleiding ten goede.

- Docenten willen graag dat het individueel ontwikkelingsplan ook vorm krijgt in de begeleiding richting een externe stage.

Aanbeveling: het IOP koppelen aan het arbeidstoeleidingdossier.

Vooruitblik: door koppeling van het IOP aan het arbeidstoeleidingdossier ontstaat er een duidelijk lijn en individueel ontwikkelplan voor de leerling.

- Docenten willen graag een duidelijk begeleidingsschema zodat concreet wordt in welke fase de leerling zit en welke begeleiding gegeven moet worden en op welk moment

Aanbeveling: implementatie vanaf het volgende schooljaar. Een duidelijke tijdslijn in het individuele ontwikkelplan voor de leerling met daarin een keer per zes weken een formulier waarop ingevuld moet worden hoe de leerling ervoor staat. Dit kan een nabespreking formulier zijn voor de leerlingen van het ATC, een stage beoordelingsformulier (voor de leerlingen die op stage zijn) of een formulier van een coachingsgesprek.

Vooruitblik: in kleuren aangeven waar de leerling staat: rood, oranje, geel, groen. Dit zodat het voor de leerling zelf ook inzichtelijk wordt.

Hoofdstuk 6: Reflectie professional en persoonlijke groei

Inleiding

Als leraar moet ik mij voortdurend verder ontwikkelen en professionaliseren. Het is daarom ook belangrijk dat ik competent ben in mijn reflectie en ontwikkeling. Om op mijn onderzoek te reflecteren, maak ik tevens ook gebruik van de reflecties ook uit eerdere modules die mij hebben geholpen bij het uitvoeren van dit onderzoek.

6.1 PL10; wat wilde ik graag leren?

Na jaren studeren ben ik nogmaals begonnen aan een nieuwe studie, dit maal de studie voor gespecialiseerd docent praktijkonderwijs en leerwegondersteunend onderwijs. Een interessante studie die prima past bij mijn baan binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. Meteen ben ik me ervan bewust dat dit een master studie is en dat dit toch net iets anders is dan een HBO studie. In de afgelopen 3 jaar dat ik werkzaam ben binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven ben ik flink doorgegroeid. Mijn werkzaamheden binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven zijn erg divers. In mijn eerste jaar op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven ben ik begonnen als mentor van het vierde leerjaar. In de laatste twee jaar ben ik mentor geweest van het vijfde leerjaar en het laatste half jaar ook nog als mentor van het verlengd traject. In dit laatste schooljaar ben ik als nazorgconsulent aan de slag gegaan. Dit houdt in dat ik de leerlingen nog volg als ze zijn uitgestroomd vanuit Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. Ik ga naar de werkplekken, de vervolgopleidingen of ik spoor leerlingen op als ze verhuisd zijn of thuis zitten. Ook ben ik dit jaar aan de slag gegaan als stagebegeleidster. Ik begeleid totaal vijfentwintig leerlingen op verschillende stageplekken. Een keer per zes weken ga ik op stagebezoek, ik zorg voor een goede match met het bedrijf en ik noteer nauwkeurig de leerpunten die naar voren komen na een stagebezoek. Ook ben ik betrokken bij de begeleiding als een leerling in dienst komt bij een bedrijf, met de inschrijving via een BBL constructie of als een leerling uitstroomt met een vorm van ondersteuning. Ik volg deze trajecten, bemiddel en zorg voor een warme overdracht. Al met al veel taken die ik nu met veel plezier op mijn werk uitvoer. Met mijn onderzoek wilde ik graag nog meer inzicht krijgen in het proces richting uitstroom en wat hierbinnen nog te verbeteren zou zijn. Ook wilde ik meer inzicht krijgen in het schrijven van een master stuk. Na het eerste leerjaar was voor mij wel duidelijk dat het schrijven van een masterstuk in vergelijking met het schrijven van een scriptie toch veel meer inhield en met zich meebracht. Dit heb ik wederom mogen ervaren in het tweede leerjaar.

6.2 Mijn groei

In de afgelopen weken heb ik al flink wat voor de kiezen gehad met mijn masteronderzoek. Ik kwam erachter dat het schrijven van dit onderzoek meer werk was, dan wat ik van tevoren had gedacht. Het schrijven in een neutrale schrijfstijl en met een theoretische verdieping was een enorme klus. Eenmaal op gang ging het gelukkig al snel iets beter. Natuurlijk is het elke keer blijven aanpassen, verbeteren en een stapje terugdoen. Het stapje terug heb ik deze periode pas echt goed ondervonden. Als doener en als impulsief persoon valt dit nog niet altijd mee. Ik heb veel over mezelf geleerd in de afgelopen tijd.

Geleerd over mij als student en natuurlijk over het schrijven van een masteronderzoek. Al met al heeft het geleid tot een goed resultaat. Binnen mijn school kan ik met dit masterstuk aan de slag en gaan we dit op de praktijkvloer implementeren. Vanaf het komende schooljaar zal ik een andere functie krijgen binnen mijn school. Ik ben benoemd als teamleider van het bovenbouwteam en zal mijn collega docenten gaan aansturen en begeleiden. Dit brengt voor mij veel nieuwe uitdagingen met zich mee en ik heb er dan ook erg veel zin in. Mijn masteronderzoek, maar vooral ook deze gehele studie, heeft er toe bijgedragen dat ik deze nieuwe functie kan uitvoeren en dat ik goed op de hoogte ben van de leerlingenzorg in het algemeen, de leerlingenzorg bij mij op school, het coachen en het volgen van leerlingen en het maken van beleid. Ik ben trots op wat ik bereikt heb in zo'n korte tijd en ik ben zeker van plan me nog veel verder te verdiepen in deze materie. Tijdens het uitvoeren van dit onderzoek zijn er voor mij duidelijk een aantal leerpunten naar voren gekomen. Een van mijn valkuilen is het feit dat ik als doener meteen dingen opschrijf en niet eerst overdenk. Dit zal ik in de toekomst moeten meenemen en ik hoop dat ik door het schrijven van dit masterstuk hier al een stap mee heb gedaan in de goede richting. Andere belangrijke leerpunten zijn:

- het schrijven in een neutrale stijl
 - de onderzoeksofzet
 - hoe je een degelijk theoretisch onderzoek uitvoert
 - de juiste opbouw van een AO/meesteronderzoek hanteren
 - een goede tijdsplanning hanteren
 - mijn eigen kijk op de begeleiding van leerlingen en wat er uit het onderzoek komt.
- Komen deze overeen en hoe gaat dit nu in de praktijk uitwerking krijgen.

6.3 Toepassing in de praktijk

Ik heb kritisch naar mezelf gekeken en ben bezig geweest met het verbeteren van mijn competenties. Niet alleen binnen het schrijven van dit masteronderzoek, maar ook mijn professionele houding binnen mijn school. Elke onderwijsavond heeft me er meer en meer bewust van gemaakt wat lesgeven inhoudt en wat je met onze leerlingen kunt en mag bereiken en waar de valkuilen liggen. Ik hoop dat ik de komende jaren dit plan zo mag doortrekken en me mag blijven ontwikkelen.

Omdat een van mijn dagelijkse werkzaamheden de begeleiding van leerlingen richting stage is, pas ik datgene waar mijn onderzoek over gaat en wat de uitkomsten waren dagelijks toe in mijn handelen. Het heeft me een goede kijk gegeven op de toekomst van het arbeidstrainingscentrum en de begeleiding van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage. Ik heb verschillende visies en invalshoeken bekeken en ben nu beter bekend met de doelen die voor ogen zijn. Ik ben me er nog meer van bewust hoe belangrijk de juiste begeleiding voor deze leerlingen is. Dit onderzoek is een gedeelte van de masterstudie die ik heb gevolgd. De kwalificaties die je moet bezitten bij een masterstudie liggen hoger dan bij de HBO studies die ik heb gevolgd. Hieronder volgt hier een overzicht van.

6.4 De Dublin descriptoren; de kwalificaties voor een masterstudie

De Dublin descriptoren zijn de eindtermen voor de bachelor en master studies aan universiteiten en hogescholen in Europa. Hieronder staat een Nederlandse vertaling van de Dublin descriptoren voor het eindniveau van de eerste, tweede en derde cyclus aangeduid met de kwalificaties: Bachelor, Master en Doctor. Voor mijn reflectie van dit onderzoek heb ik gekeken naar de kwalificaties voor een masteronderzoek. Hieronder volgen mijn bevindingen:

Tabel 5

De Dublin descriptoren en mijn masteronderzoek

	Kwalificaties Master
Kennis en inzicht	Heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van Bachelor en die deze overtreffen en/of verdiepen, alsmede een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband. <i>De kennis en inzicht die ik nu heb opgedaan tijdens het volgen van deze studie overtreffen en verdiepen datgene wat ik al op Bachelor niveau had geleerd. Ik lever op dit moment binnen mijn school duidelijk een bijdrage aan de ontwikkeling van nieuwe ideeën en de uitwerking hiervan. Binnen dit onderzoek heb ik de kennis kunnen toepassen van de Bachelor studies en heb ik me verdiept in het doen van een onderzoek. Dit kun je zien aan de uitwerking van dit onderzoek en ook van de eerdere uitwerkingen van de modules horende bij de studie voor master docent Praktijkonderwijs.</i>
Toepassen kennis en inzicht	Is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan. <i>Of ik deze vaardigheid als compleet bezit betwijfel ik nog, maar in ieder geval ben ik in staat om me aan te passen aan onbekende, nieuwe omstandigheden binnen een groot aantal vakgebieden van mijn school. Ik kan complexe materie lezen, begrijpen en ik krijg inzicht in het probleem. Ik kan de kennis toepassen in de praktijk en ook overdragen aan mijn collega's.</i>
Oordeelsvorming	Is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen. <i>Tijdens dit onderzoek ben ik me bewust geworden van het optreden</i>

	van een tunnelvisie en ben ik meerdere malen opnieuw begonnen aan een onderdeel binnen het onderzoek om zo weer zonder oordeel te starten aan een nieuw onderzoeksstuk. Binnen dit onderzoek zijn de oordelen gebaseerd op feiten, uitkomsten en verkregen informatie. Met de namen van betrokken personen ben ik zorgvuldig omgegaan.
Communicatie	Is in staat om conclusies, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten of niet-specialisten. <i>Ik kan goed communiceren met specialisten dan wel niet-specialisten. Dit zie ik terug binnen mijn opleiding, maar ook binnen mijn school. Tijdens de uitvoering van dit onderzoek heb ik met verschillende betrokken gecommuniceerd. Ik ben duidelijk in mijn verhaal en kan dit ook overbrengen. Mijn collega's op school, maar ook bijvoorbeeld binnen mijn opleiding snappen mijn kennisoverdracht, conclusies en overwegingen binnen mijn onderzoek.</i>
Leervaardigheden	Bezit de leervaardigheden die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter. <i>Dit is mijn vierde studie en ik bezit de vaardigheden om zelf een studie af te ronden, op te starten en aan te gaan, zonder dat hierbij veel sturing vereist is. Ik ben een zelfstandige, harde werker en ik ben erg gestructureerd. Hierdoor kan ik een duidelijke tijdsplanning aanhouden en kan ik de studies afronden binnen de tijd die hiervoor staat.</i>

6.5 Mijn persoonlijk ontwikkelingsplan

De module, maar ook de gehele studie heeft ertoe bijgedragen dat ik de theoretische kennis die ik heb geleerd tijdens deze studie probeer toe te passen binnen mijn dagelijkse werkzaamheden. Ik probeer de dingen die ik leer ook daadwerkelijk een plek te geven in mijn dagelijks handelen. Ik besef dat het krijgen van feedback mij op weg helpt en mijn masteronderzoek alleen maar ten goede komt. Het zetten van twee stappen vooruit en daarna een stap terug staat in mijn geheugen gegrift. Dit heeft even wat gemopper en gezeur met zich meegebracht, maar nu ben ik erg blij met het resultaat en het geleerde. Ook betrek in mijn collega's bij mijn studie en zo probeer ik dagelijks bezig te zijn met verbeteringen die ik door kan zetten en mij maken tot een nog bewustere docent.

Wat ik graag wilde leren is de theoretische kennis omzetten naar de praktijk. Bij dit masteronderzoek kan ik theorie toepassen in de praktijk. Ik vind het namelijk erg interessant dat ik nu een onderzoeksplan schrijf wat bruikbaar is binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven. In mijn nieuwe functie hoop ik volgend jaar het geleerde te kunnen toepassen. Deze studie heeft er mede toe bijgedragen dat ik deze nieuwe functie mag bekleden en ik ben daar natuurlijk ook enorm trots op.

Dankwoord

Graag zou ik een aantal mensen willen bedanken die geholpen hebben bij het uitvoeren van mijn masteronderzoek. Allereerst dank ik mijn afstudeerbegeleidster Susanne Ranke-Lawro. Zij reageerde altijd snel op de e-mails, waardoor ik kort daarna verder kon met de tips die zij mij gaf. Ook heb ik erg veel gehad aan de individuele gesprekken die wij hebben gevoerd zodat ik elke keer weer op gang werd geholpen met het vervolgen van mijn onderzoek.

Op de Fontys heb ik, vooral in het begin van mijn studie, veel gebruik gemaakt van mijn critical friends. Mijn dank dan ook aan mijn medestudenten die mij enorm hebben geholpen tijdens de twee jaar van mijn studie. Mijn dank voor de inzet, hulp en een luisterend oor. Verder bedank ik alle collega's van het bovenbouwteam voor het invullen van de vragenlijsten behorende bij mijn onderzoek en de kritische feedback ik die kreeg tijdens het uitvoeren van het onderzoek.

Dit onderzoek is geschreven voor een ieder die geïnteresseerd is in de uitstroom van leerlingen van Pleincollege Praktijkschool richting een externe stage. Voor alle betrokken docenten van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven kan dit masterstuk handvaten bieden in de begeleiding van leerlingen vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage. Ik hoop dan ook dat dit masterstuk met veel plezier gelezen is en dat Pleincollege Praktijkschool Eindhoven in de praktijk aan de slag kan met de aanbevelingen die gegeven zijn in dit masterstuk.

Referenties

- Boer, B. e.a. (2002). *De moeilijke klas*. Apeldoorn: Garant.
- Boogaard, M. van den & Kools, Q. (2005), *Uitstroom deelnemers aan ESF-projecten: aanpassen van de norm?*, Tilburg: IVA
- Dekker, J. & Zijlstra, T. (2003) *Competenties in beeld. Praktijkboek voor ontwikkeling en toetsing*. Baarn: HB Uitgevers.
- Engelen, I Coosemans (2003), *Tieners in de knoei: gids voor het begeleiden van jongeren: een gedragsgerichte aanpak*, druk 1 Lannoo
- Ferk, M. (2007), 'Soziale Kompetenz'. In: *EP Unternehmen 2010 (Hrsg.), Unternehmen integrativ. Barrierefrei ins Berufsleben* (pp. 117-132). Innsbruck.
- Harinck, F. (2007). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.
- Krug, W. (2001), *Konstruktion eines Inventars zur Einschätzung der sozialen Kompetenz bei erwachsen Menschen mit einer Lernbehinderung bzw. Geistigen Behinderung*. Innsbruck: Diplomarbeit.
- Konig A. (2001) *In gesprek met de leerling*. Den Bosch: KPC-groep.
- A.Koolman-van Gurp, april 2005 Meesterstuk
- Lieshout van T (2002), *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen*. Een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten),Houten, Bohn Stafleu Van Loghum.
- Lingsma, M. & Scholten, M. (2001). *Coachen op competentieontwikkeling*. Soest: Nelissen.
- *Oorzaken volgens leerkrachten, LCTI, 2006*, Fontys opleidingscentrum speciale onderwijszorg

- Ponte, P. (2002). *Onderwijs van eigen makelij; Procesboek actieonderzoek in scholen en opleidingen*, Soest: Nelissen.
- M. Saarikoski & H. Leino-Kilpi, 2002b; S. Troch, 2006
- Simons, 2001 in De Wolf & Vreugdenhil- Tolsma, 2002
- Soriano, V. (ed) (2002), *Transition School to Employment: Main problems, issues and options faced by students with special educational needs in 16 European countries*. Middelfart: European Agency for Development in Special Needs Education.
- Verhoeven N. (2007) *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Boom onderwijs
- Verstegen, R. (2001). *Interactiewijzer*. Konink. Van Gorcum b.v.
- Werkverband Opleidingen Speciaal Onderwijs, & Stichting Samenwerkingsorgaan Beroepskwaliteit Leraren (2004). *Bekwaam & speciaal: generiek competentieprofiel speciale onderwijszorg*. Antwerpen: Garant.

Internetsites

- De organisatie van het onderwijs, opgehaald op 24 januari 2010 van <http://www.praktijkonderwijs.nl>
- <http://www.lerarenweb.nl/lerarenweb-instrumenten.html?sbl&artikelen&155>, opgehaald op 7 maart 2009
- www.passendonderwijs.nl, opgehaald op 7 maart 2010
- <http://www.praktijkonderwijs.nl>, opgehaald op 19 februari 2009
- <http://www.praktijkschool.sgheplein.nl>, opgehaald op 10 maart 2009
- <http://www.praktijkschool.sgheplein.nl/tableaux/index.php?pageId=111>, opgehaald op 7 maart 2009

- <http://www.praktijkschool.sghetplein.nl/tableaux/index.php?pageId=75>, opgehaald op 19 maart 2009
- <http://www.rivm.nl/jeugdgezondheid>, opgehaald op 17 mei 2010
- http://www.thesis.nl/component/option.com_db8kolb/Itemid.42/, opgehaald op 19 februari 2009
- http://nl.wikipedia.org/wiki/Cognitief_proces, opgehaald op 17 mei 2010

Bijlagen

1. Enquête docenten bovenbouw Pleincollege Praktijkschool Eindhoven
2. Resultaten enquête docenten bovenbouw Pleincollege Praktijkschool Eindhoven
3. Startprofiel 3de jaars leerling

Bijlage 1

Eindhoven, 12 April 2010

Beste collega's van het bovenbouwteam,

Graag zou ik jullie willen vragen om de volgende vragenlijst te willen invullen. Deze vragenlijst helpt mij bij het onderzoek wat ik aan het uitvoeren ben voor mijn opleiding en voor onze school. Ik volg de studie Master Special Educational Needs, de richting voor Master Praktijkdocent/LWOO. Op dit moment ben ik bezig met het afstudeerproces en hierbij hoort het doen van een masteronderzoek. Mijn vraagstelling hierbij luidt:

“Hoe kan de begeleiding van leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage worden vormgegeven?”

Alvast bedankt voor het invullen van de vragenlijst en jullie zien de resultaten tegemoet.

Groetjes, Sasja

(Antwoorden aankruisen)

Vraag 1:

Aantal jaren werkzaam binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven.

- ☐ 0-5 jaar
- ☐ 6-10 jaar
- ☐ 11-15 jaar
- ☐ > 15 jaar

Vraag 2:

Wat is jouw rol binnen het begeleiden van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Mentor bovenbouw
- ☐ Stagebegeleider
- ☐ Docent praktijkvakken/theorievakken op school
- ☐ Docent ATC
- ☐ Nazorgconsulent
- ☐ Teamleider
- ☐ Coördinator ATC
- ☐ Anders, namelijk.....

Vraag 3:

Hoe tevreden ben jij over de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage nu?

- ☐ Zeer tevreden
- ☐ Tevreden
- ☐ Ontevreden
- ☐ Zeer ontevreden

Vraag 4:

Welke taak heb jij in de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage: *(meerdere antwoorden mogelijk)*

- ☐ Als begeleidende docent op het ATC
- ☐ Als begeleidende mentor in coachingsgesprekken over de uitstroom richting een externe stage

- Als stagebegeleider
- Ik heb geen rol in de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage
- Anders, nl.

Stellingen: Kruis aan of je het er mee eens bent of oneens.

Als bovenbouwdocent op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven heb je een begeleidende rol voor leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage.

- Eens
- Oneens

Leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hebben zelf zicht op de doorlopende leerlijn als het gaat om prestaties op zowel het ATC als bij een externe stage.

- Eens
- Oneens

Leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hebben zelf zicht op wanneer zij op stage mogen.

- Eens
- Oneens

Op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven werkt het bovenbouwteam nauwkeurig samen om de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar stage zo optimaal mogelijk te maken.

- Eens
- Oneens

De klokuren die jij krijgt voor de begeleiding die jij moet geven voor leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage is voldoende.

- Eens
- Oneens

Pleincollege Praktijkschool Eindhoven werkt goed samen met externe instanties om de begeleiding richting een externe stage vorm te kunnen geven.

- Eens
- Oneens

Vraag 5:

Heb je een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden voor leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven?

- Ja, heel duidelijk
- Ja, voldoende duidelijk
- Nee, niet geheel duidelijk
- Nee, niet duidelijk

Vraag 6:

Heeft een leerling van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven volgens jou een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden?

- Ja, heel duidelijk
- Ja, voldoende duidelijk
- Nee, niet geheel duidelijk
- Nee, niet duidelijk

Vraag 7:

Op welke wijze maak je gebruik van het arbeidstoeleiding dossier? (*meerdere antwoorden mogelijk*)

- Alleen lezen
- Alleen schrijven

- Zowel lezen als schrijven
- Ik maak geen gebruik van het arbeidstoeleiding dossier

Vraag 8:

Waar zou je graag meer informatie over willen krijgen als het gaat om de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage? (*meerdere antwoorden mogelijk*)

- Over de stagemogelijkheden
- Over de werkwijze op het ATC
- Over de leerlingvolgsystemen (zowel LVS als arbeidstoeleiding dossier) en de gebruikswijze hiervan
- Over de taak van iedere docent binnen de begeleiding van leerlingen zowel op het ATC als in een later stadium richting een externe stage
- Ik heb geen informatie nodig
- Anders, namelijk.....

Vraag 9:

Welke informatie kan nog worden meegenomen in het onderzoek vind jij? De vraagstelling luidde:

“Hoe kan de begeleiding van leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage worden vormgeven?”

[illegible]

Dank jullie wel voor het invullen van de vragenlijst!!!!!!

Bijlage 2

Uitwerking vraag 1:

Aantal jaren werkzaam binnen Pleincollege Praktijkschool Eindhoven.

- 0-5 jaar
- 6-10 jaar
- 11-15 jaar
- > 15 jaar

6 collega's 0-5 jaar (43%)

2 collega's 6-10 jaar (21%)

1 collega 11-15 jaar (7%)

4 collega's > 15 jaar (29%)

Uitwerking vraag 2:

Wat is jouw rol binnen het begeleiden van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Mentor bovenbouw
- Stagebegeleider
- Docent praktijkvakken/theorievakken op school
- Docent ATC
- Nazorgconsulent
- Teamleider
- Coördinator ATC
- Anders, namelijk.....

Mentor bovenbouw 7 x (50%)

Stagebegeleider 2 x (14%)

Docent praktijkvakken/theorievakken op school 9 x (64 %)

Docent ATC 7 x (50%)

Nazorgconsulent 3 x (21%)

Teamleider 1 x (7%)

Coördinator ATC 1 x (7%)

Anders, namelijk...0 x (0%).....

(bijna alle collega's hebben meerder taken/functies)

Uitwerking vraag 3:

Hoe tevreden ben jij over de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage nu?

- Zeer tevreden
- Tevreden
- Ontevreden
- Zeer ontevreden

13 collega's antwoorden tevreden (93%)

1 collega antwoordt zeer tevreden (7%)

Uitwerking vraag 4:

Welke taak heb jij in de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage: (meerdere antwoorden mogelijk)

- Als begeleidende docent op het ATC (36%)
- Als begeleidende mentor in coachingsgesprekken over de uitstroom richting een externe stage (50%)
- Als stagebegeleider (14%)

- Ik heb geen rol in de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage (29%)
 - Anders, nl.1 x coördinatie stage en 1 x zit leerlingen bespreking voor
-

Stellingen: Kruis aan of je het er mee eens bent of oneens.

Als bovenbouwdocent op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven heb je een begeleidende rol voor leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage.

- **Eens (79%)**
- **Oneens (21%)**

Leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hebben zelf zicht op de doorlopende leerlijn als het gaat om prestaties op zowel het ATC als bij een externe stage.

- **Eens (29%)**
- **Oneens (71%)**

Leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven hebben zelf zicht op wanneer zij op stage mogen.

- **Eens (21%)**
- **Oneens (79%)**

Op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven werkt het bovenbouwteam nauwkeurig samen om de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar stage zo optimaal mogelijk te maken.

- **Eens (79%)**
- **Oneens (21%)**

De klokuren die jij krijgt voor de begeleiding die jij moet geven voor leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage is voldoende.

- **Eens (79%)**
- **Oneens (21%)**

Pleincollege Praktijkschool Eindhoven werkt goed samen met externe instanties om de begeleiding richting een externe stage vorm te kunnen geven.

- **Eens (86%)**
 - **Oneens (14%)**
-

Uitwerking vraag 5:

Heb je een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden voor leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven?

- Ja, heel duidelijk
- Ja, voldoende duidelijk
- Nee, niet geheel duidelijk
- Nee, niet duidelijk

Zie antwoorden bij vraag 6.

Uitwerking vraag 6:

Heeft een leerling van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven volgens jou een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden?

- Ja, heel duidelijk
- Ja, voldoende duidelijk
- Nee, niet geheel duidelijk
- Nee, niet duidelijk

Heeft de docent een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden voor een leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven?	Heeft de leerling zelf een duidelijk beeld van de stagemogelijkheden volgens de docenten?
Ja, heel duidelijk (21%) Ja, voldoende duidelijk (43%) Nee, niet geheel duidelijk (36%) Nee, niet duidelijk	Ja, heel duidelijk Ja, voldoende duidelijk (7%) Nee, niet geheel duidelijk (79%) Nee, niet duidelijk (14%)

Uitwerking vraag 7:

Op welke wijze maak je gebruik van het arbeidstoeleiding dossier? (*meerdere antwoorden mogelijk*)

- Alleen lezen (**21%**)
- Alleen schrijven
- Zowel lezen als schrijven (**58%**)
- Ik maak geen gebruik van het arbeidstoeleiding dossier (**21%**)

Uitwerking vraag 8:

Waar zou je graag meer informatie over willen krijgen als het gaat om de begeleiding van leerlingen vanuit het ATC naar een externe stage? (*meerdere antwoorden mogelijk*)

- Over de stagemogelijkheden
- Over de werkwijze op het ATC
- Over de leerlingvolgsystemen (zowel LVS als arbeidstoeleiding dossier) en de gebruikswijze hiervan
- Over de taak van iedere docent binnen de begeleiding van leerlingen zowel op het ATC als in een later stadium richting een externe stage
- Ik heb geen informatie nodig
- Anders, namelijk.....

De antwoorden:

- **Over de stagemogelijkheden (26%)**
- **Over de werkwijze op het ATC (5%)**
- **Over de leerlingvolgsystemen (zowel LVS als arbeidstoeleiding dossier) en de gebruikswijze hiervan (14%)**
- **Over de taak van iedere docent binnen de begeleiding van leerlingen zowel op het ATC als in een later stadium richting een externe stage (23%)**
- **Ik heb geen informatie nodig (18%)**
- **Anders, namelijk (14%)**
 - Nog meer duidelijkheid over capaciteiten van de leerling en achtergrond informatie
 - Inzichtelijk maken voor de leerlingen wanneer hij/zij op stage mag
 - Duidelijk en objectief een beeld van de leerling qua niveau en aandachtspunten

Uitwerking vraag 9:

Welke informatie kan nog worden meegenomen in het onderzoek vind jij? De vraagstelling luidde:

“Hoe kan de begeleiding van leerlingen van Pleincollege Praktijkschool Eindhoven vanuit het arbeidstrainingscentrum naar een externe stage worden vormgegeven?”

- Misschien een keer een voorlichting aan het begin van het 4de jaar, waarin wordt verteld hoe er wordt gewerkt op het ATC, wanneer leerlingen op stage mogen en wat voor stages mogelijk zijn.
- Ik mis de betrokkenheid van ouders nog.
- Wetgeving/regelingen met betrekking tot arbeidstoeleiding zijn niet duidelijk genoeg.
- Behoeftte aan meer beleid/regelingen op papier met een vaste contactpersoon.
- Met een goed opgebouwd netwerk kan een stagedocenten eventueel een leerling helemaal naar de eindstreep brengen, dus ook contacten met externe instanties. Alles natuurlijk wel in goed overleg.
- De begeleiders die aanwezig zijn tijdens de vergaderingen zo optimaal mogelijk kennis te laten maken met alle doorstroommogelijkheden, stagemogelijkheden en vervolgtrajecten.
- Een beter contact tussen mentor en stagebegeleider.
- Ik denk dat de voornaamste onderwerpen zijn aangestipt
- Naar mijn idee loopt de begeleiding goed, maar ik heb hier denk ik niet genoeg zicht op, omdat ik op dit moment niet betrokken ben bij stagebegeleiding.
- Meer transparantie over voortgang naar leerlingen en ouders en de informatievoorziening.
- Als beginnend docent op Pleincollege Praktijkschool Eindhoven ben ik niet in de positie om hier nu al adviezen over te geven. Wat betreft ATC en stage zit ik nog in een oriënterende fase.
- Visie/ervaringen van ouders en verbeterpunten die zij hebben. Visie/ ervaringen van bedrijven waar een leerling stage loopt en later gaat werken. Welke voordelen heeft een stageperiode dan voor bedrijven?
- Een duidelijk en objectief beeld van niveau en aandachtspunten van een leerlingen (koppeling met IOP).

Bijlage 3

Startprofiel leerling leerjaar 3

Algemeen

Leercapaciteiten:

Motorische vaardigheden

Sociale vaardigheden/sociaal functioneren:

Begeleidbaarheid/leerbaarheid:

Sterke vakken/sectoren leerling:

Inzet/werkhouding:

Melba competenties

Sterke punten:

Aandachtspunten:

Plan van aanpak m.b.t. aandachtspunten:

Ingeschat uitstroomprofiel

Beschermd werken (wel/niet en argumentatie):

Reguliere arbeid (wel/niet en argumentatie):

Reguliere arbeid met ondersteuning (reïntegratiebedrijf/jobcoach) (wel/niet en argumentatie):

ROC (wel/niet en argumentatie):

Voorkeur/wens/toekomstbeeld leerling:

Voorkeur/wens/toekomstbeeld ouders:

Planning

Afspraken m.b.t. plan van aanpak aandachtspunten/leerpunten:

Tussentijdse doorstroming naar ATC (wel/niet, omdat):